

Blikk for løsninger gav idé til synstester

Livet er mer...

Tips oss om utenomfaglige aktiviteter på telefaks 23 10 90 40 eller e-post: tidsskriftet@legeforeningen.no

Bedriftslege Rolf Stangeland i Stavanger har blikk for løsninger. Det har ført til oppfinnelsen av et enkelt lite instrument for å konstantere nærsynthet og langsynthet.

Synstesteren er et lite sammenleggbart plastapparat hvor det er støpt inn linsler i forskjellig styrke. Man ser inn i apparatet, dreier på et hjul til man ser klart, og leser av styrken.

– Hensikten er å avsløre brytningsfeil på øyet så tidlig som mulig. Synstesteren tar langsynthet og nærsynthet, og kan også gi god indikasjon på graden av skjeve hornhinner. Apparatet kan lages så lite at det får plass i lommen, og pasienten kan styre alt selv, sier Stangeland. Han understreker at dette er en screeningtest. – Man kan sammenlikne den med graviditetstestene som man kan benytte i fred og ro hjemme, sier han.

Svaksynte barn

Det er en rekke faktorer som har gjort at nettopp Rolf Stangeland har utviklet ideen til synstesteren. Han er selv svaksynt, og vet hva det vil si å ha svekket syn. I arbeidet som bedriftslege møter han stadig på pasienter som har levd med uoppdaget svekket syn i årevis, og han så et behov for et apparat som kunne gi mer informasjon om brytningsfeil i øyet enn Snellens bokstavgjør. Han brenner særlig for at barn med svekket syn skal bli fanget opp tidlig.

– Barn som har svekket syn, vet ikke at de ser dårlig; de tror at alle ser på samme måte som dem selv. Det er altfor mange som oppdages sent, noe som blant annet kan få konsekvenser for skolearbeid. Jeg spør alltid pasienter med synssvekkelse hvordan svekkelsen ble oppdaget første gang. Ut fra svarene jeg får, ser det ut til at skolebarn med synssvekkelse gjerne blir flyttet fremover på pultrekkene. Først når de sitter fremst, skjønner man at de har en synssvekkelse. Med synstesteren vil barnet selv kunne oppdage at det går an å se bedre, både på langt og på nært hold, sier Stangeland.

Slik vil synstesteren som Rolf Stangeland har funnet opp se ut. Foto I.M. Høie

U-land

Ideen til synstesteren fikk Stangeland for tre års tid siden. Han laget en skisse til hvordan den skulle se ut, og siden har det gått slag i slag. Det viste seg å være stor internasjonal interesse for det lille apparatet.

– Blant annet tente Verdens helseorganisasjon (WHO) på ideen. I organisasjonens regi pågår et prosjekt som heter Right to sight, hvis mål er å gjøre synstesting og rimelige hjelpemidler tilgjengelige for verdens befolkning. 60 % av verdens befolkning trenger briller, men kun 20 % har, opplyser Stangeland.

Han har vunnet flere konkurranser for utvikling av gode forretningsideer. I konkurranse med 170 andre ideer, vant han finalen

i Venture Cup Norge. Han gikk til topps i en tilsvarende tevling i Finland, hvor vinnerne fra ti land deltok. Og han drog hjem en delt annenplass i en stor internasjonal konkurranse i Singapore.

I løpet av et halvt års tid håper han at startskuddet for de første testprosjektene går. I samarbeid med Senter for leseforskning ved Høgskolen i Stavanger vil han prøve ut synstesteren på norske skolebarn. WHO støtter utprøving av apparatet i utlandet.

Flere ideer på lur

Stangeland ser ikke bort fra at han kan tjene en god slump penger på oppfinnelsen. Patent er søkt i 45 land, og patentet fra Norge er allerede i boks. Han har tatt risiko hele veien og lagt ned store summer på utvikling av synstesteren, så han håper selvsagt at det vil kaste noe av seg. – Men den viktigste drivkraften er å utvikle ideer og løsninger, sier han.

Han har flere ideer på lur. Blant annet et apparat for jernbindere, en yrkesgruppe som lager armeringsjern.

– Som bedriftslege kommer jeg rundt på mange arbeidsplasser, og har sett at jernbindere ofte får belastningsskader. Apparatet jeg har en idé til, skal lette arbeidet for dem.

En ny form for oppbevaring av mat er nok en idé han sysler med, men han holder munnen lukket for nærmere detaljer; her er ingen patent i orden! – Jeg er flink til å tegne og har interesse for det visuelle. Og tenker alltid på løsninger når jeg støter på et problem, smiler oppfinneren bredt.

– Ingrid M. Høie, Tidsskriftet
ingrid.hoie@legeforeningen.no